

Egy középület jubileumára

A szegedi belvárosi kasszinó haladó történelmi szerepet töltött be a reformkorokban és az önkényuralom korában: a szabadságharc előtt a társadalmi megújulás eszméit érleltek benne, a Bach-korszakban pedig a nemzeti ellenállás fészke volt a városban. S bár a kiegyezés után a kasszinó egyre inkább az uralkodó osztályok szűk körének társaséletét szolgálta, a múlt század végén megélt benne a polgári demokratikus haladás, a liberalizmus szelleme. Hetven éve, 1891. febr. 22-én határozta el a kasszinó vezetősége, hogy a várostól kapott üres telken — a vár egykori bástyája helyén — új székházat emel. Március 6-án elfogadták Gerle Lajos építési tervét, s Hesz-lényi Józsefet bízták meg a kivitelezéssel. Az építkezés, mint krónikása, Czi-

mer Károly írja, »várados gyorsasággal« történt: július 4-én már megtartották a bokrétalünnepélyt, melyen a homlokzatra virágfüzerekkel körülfonta ezt írták: »A közmívelődés számára épül«.

Akkor még nem sejtették, hogy ez a jellegzetes épület, melynek múltán valók igazán valóra. Mert az egykori belvárosi kasszinó Vörösmarty utca 5. sz. épülete, amelynek megnyitására 1891. október 24-én került sor, egybeekölt Mikszáth Kálmán és Munkácsy Mihály jelenlétében, ma a Juhász Gyula Művelődési Ház. Várból a kultúra vára, kasszinóból a nép művelődésének otthona lett: szép szimbóluma ez napjaink kulturális forradalmának. E jelkép tudatosítása végett érdemes emlékeznünk erre az érdekes helyi jubileumra.

H. J.

Új szakaszába lépett a felsőoktatási reform végrehajtása a Szegedi Tudományegyetemen

A felsőoktatási reform már az elmúlt tanévben is erősen éreztette hatását a Szegedi Tudományegyetem mindhárom karán, különösen a hallgatók gyakorlati munkájában. — Természetesen az elméleti képzés területén is történtek változtatások a korszerűség követelményeinek megfelelően. Megszüntették például a tanterv legkisebb fogvételkiosztásait, s úgynevezett módosított tantervet dolgoztak ki az új elsőévesek részére, s ezt a módosított fokrészre és folyamatos kiterjesztik a többi évfolyamokra is.

Megkérdeztük dr. Hajdú Péter tudományos rektorhelyettest: jelen pillanatban milyen munkák folynak a Szegedi Tudományegyetem mindhárom karán a felső-

oktatási reform végrehajtásáért?

A cél és a tanterv

— Legfontosabb lépés most — mondotta —, hogy tudományosan meghatározzuk a szakemberképzés célját. Pontosan tudni akarjuk, mik azok az igények, amelyeket a szocialista társadalom megkövetel a kommunista értelmiségi szakembertől. A képzési cél meghatározásának munkáit éppen ezekben a napokban fejezték be mindhárom karon. Most jóváhagyásra felterjesztjük majd a Művelődésügyi Minisztériumba. Ezután következik a munka nagyobb része. Ezekből a képzési célokból kell majd összeállítani az elméleti és a gyakorlati munka minden egyes területére érvényes korszerű tantervet.

A továbbiakban dr. Hajdú Péter tudományos rektorhelyettes arról beszélt, hogy egy-egy szakterület felmérésére, a tananyagkorszerűsítés munkálataira a Szegedi Tudományegyetemnek mindhárom kara kapott megbízást a Művelődésügyi Minisztériumtól. A természet-tudományi kar a matematika és fizika szakos tanárképzési célokat dolgozta ki, a bölcsészettudományi karon a magyar nyelv és irodalom, valamint a történelem szakos hallgatók képzési célját határozták meg, míg a jogi karon az állam- és jogelmélet, valamint a büntetőjogi tanszék foglalkozik ezekkel a kérdésekkel.

1963-ra elkészült a végleges tanterv

A többi folyamatos munkák úgynevezett nyers állapotban körülbelül márciusra fejeződnek be, s a feldolgozott anyagot majd széleskörű szakmai vitára bocsátják. A többi egyetemnek szakképviselői, valamint számos gyakorló tanár is bekapcsolódik ebbe a vitába. Természetesen munka közben is megtárgyalnak majd egyes problémákat az egyetem szakképviselői, hogy a tervezetek a realitásokkal híven tükrözzék. A tantervet végleges formában 1963 elején készítik el. Ehhez figyelembe veszik természetesen az általános iskolák már elkészült tantervét, valamint az ezután kidolgozásra kerülő középiskolai tantervet is.

A levelező oktatásban is — hangsúlyozta dr. Hajdú Péter — gyökeres fordulatot készítünk elő. Itt is meg kell nyilvánulnia a felsőoktatási reformnak, többek között abban is, hogy a levelező oktatásban résztvevők képzési színvonala egyenlő értékű legyen a nappali tagozatú hallgatókéval. Minden szaktárgyból megfelelő jegyzet és tankönyv áll majd rendelkezésükre, s az eddigiektől eltérő új konzultációs formákat is meghonosítunk. Úgynevezett konzultációs központokat létesítünk, ahol erre megvannak a lehetőségek. Szegeden például bizonyos időszakban esti tanfolyamokat rendezünk a tanárszakos levelező hallgatóknak. Ezek a néhány napig tartó konzultációk egyaránt szolgálják majd az elméleti és gyakorlati képzést, oktatást, nevelést.

Új tankönyvek, jegyzetek

A Művelődésügyi Minisztérium — mondotta a tudományos rektorhelyettes — új megbízásokat adott tankönyvek és jegyzetek készítésére a Szegedi Tudományegyetem számos professzorának is, illetve szakemberekből álló kollektíváknak. Az új jegyzetek és tankönyvek minden tekintetben megfelelnek majd a felsőoktatási reform követelményeinek. A magyar nyelvészeti oktatásban például az első és második szigorlat anyagát két tankönyv, illetve jegyzet tartalmazza majd. Ezzel az a cél, hogy a hallgatók lehetőleg egy helyen találják meg minden szaktárgyban a teljes anyagot, s ne szét-szórtn, 10–15 féle jegyzetben és tankönyvben, mint eddig. A szakmai ismeretek elsajátításában ilyenformán a fontos és a kevésbé fontos nem fog majd összekeveredni. A munka egyes fázisaiban etekintben is a legteljesebb együttműködés (tapasztalatcseré, egyes problémák megbeszélése, vizsgákon való kölcsönös részvétel) jellemzi a felsőoktatási reform végrehajtását a gyakorlatban. Mindez anyagi aldozattal is jár. A Szegedi Tudományegyetemen például 420 ezer forintot fordítottunk a jövő évi költségvetésben arra, hogy a felsőoktatási reformmal kapcsolatos tennivalók a munkának ebben a szakaszában is zavartalanul folyhassanak.

Az olvasó írja:

Eredményesen dolgozik a KPVD SZ biztosítási és önszegélyző csoportja

Az egymásról gondoskodás szép példáját láttam a KPVD SZ Biztosítási és Önszegélyző Csoport legutóbbi intézőbizottsági ülésén, ahol abból a célból gyűltek össze a bizottság társadalmi aktivái, hogy a csoport tagjait rendkívüli segélyben részesítsék.

Mintegy 30–35 kérelmet értékelte a bizottság, és a segélyt alapos mérlegelés után többnyire megszavazták.

Ez a csoport a KPVD SZ-nél mintegy két éve kezdte meg működését és azóta a taglétszám nagyon szépen fejlődött. Üléseit havonta egy alkalommal tartják. Céljuk a rászoruló dolgozókat, legigazságosabb módon, adott esetben anyagilag segítségben részesíteni.

Ezalkalommal mintegy 6 ezer forint segélyt utaltak ki. A kérelmezők 200–300 forintot kaptak személyenként.

A segélyek ugyan nem nagy összegek, de ha figyelembe vesszük azt, hogy a havi tagdíj összege csupán 10 forint, akkor mindjárt nem tűnnek nagyon kevésnek, hiszen a segélyalapot a csoport tagjainak 10–10 forintjából alakítják ki. Sok olyan kérelmező van, aki még alig 6–8 hónapos tagsággal rendelkezik, és már a befizetett összeg többszörösét kapta vissza. A csoport fő célja egyébként nem a rendkívüli juttatás, hanem a baleseti, rokkantsági és temetkezési segélyezés. Az ilyen események bekövetkezésekor már előre megállapított összegben kerülnek kifizetésre a segélyek, a belépő tag életkorától függő nagyságban.

A csoport működése azt bizonyítja, hogy ma már az emberek nagy többsége átforgalmazott. Ezek az emberek nem csupán magukra, hanem társaikra és hozzátartozóikra is gondolkodnak, az ehhez szükséges alapot társadalmilag összegyűjtik és ebből a rászorulókat támogatják, segítik.

Deák Sándor

HÉTKÖZNAPOK

egy könyvtár életében

Szeged-Rókus munkások lakta körzetében az Építők Művelődési Otthonának könyvtára régi múltra tekint vissza. Az elmúlt években sok ezer ember megfordult a könyvkölcsönzőben. Ezt leginkább a könyvek bizonyítják, hogy hány kézen fordultak meg. Egyik másik már kötésre szorul a szinte agyonolvasástól. E könyvtárnak kettős funkciója van, egyrészt tevékenysége a művelődési otthonhoz kapcsolódik, másrészt az Építők Csongrád megyei Szakszervezetének is megyei könyvtári funkcióját teljesíti. S ez az utóbbi a nagyobb hatóságú, Szegedtől Csongrádig mintegy 30 üzemi letéti könyvtárt kapcsol magához.

Kérlek-kérre...

Téglagyárak, faipari üzemek, építőipari munkásszálások letéti könyvtáraiban több mint 15 ezer kötet könyv várja az olvasókat este, reggel, hogy munka után szellemi felüdülést keressenek és találjanak. Kétezernél több olvasót tart nyilván a mintegy 30 letéti könyvtár, s ez a szám nem végleges, szinte állandó változásban van. Egyik munkás vonzza a másikat, egyik könyv olvasatja a másikat, — egy-egy jó könyv szinte kézzől kézzé vándorol.

Hogy melyik üzem, vállalat, vagy munkásszálások letéti könyvtárában milyen a forgalom, mennyien olvasnak, az sokban múlik a könyvtároson magán is. Nem elég csak beszerezni az újonnan megjelent műveket, hanem fel is kell rájuk hívni az olvasók figyelmét. A könyvajánlás, a könyvtárosi munka kulturáliságot, széles látókört kíván, hogy zavar-talanul ki lehessen elégíteni a legigényesebb olvasók kívánságát, érdeklődését is. A Szegedi Gyúfagyárban, az Építőipari Vállalat Boicsai utcai központjában, valamint a vállalat lakatosrésze-génél kiválóan működő könyvtárosok látják el feladatukat. Nem véletlen, hogy a letéti könyvtárak közül ezekben fordul meg a legtöbb olvasó, s hogy rohamosan emelkedik a könyvek olvasottságának statisztikája.

Több az új könyv

Nemcsak attól függ a letéti könyvtárak eredményessége, hogy melyik van kö-

zelebb a központhoz, a művelődési otthonhoz. Aki sürűbben vesz magának fáradságot, hogy újszerű művekkel lássa el könyvtárát, annak állandóan emelkedő a könyvtári forgalma. Sajnos, a vidéki letéti könyvtárak ellátása kissé nehézkes, hiszen csak alkalmanként frissítik fel állományukat, amikor a vállalat valamelyik kocsija éppen arra tart. Ha kocsi nincs, akkor vonattal kényyszerül a központi könyvtáros, Stermeczki Kálmán, sorra látogatni könyvtárait. Így is elér mindenkihez, csak egy kicsit lassabban.

Az olvasók „tervezett” létszáma ebben az évben 2600 lesz. Ennek a számnak megfelelően kell tehát cserélni, friss szerzeményekkel ellátni a könyvtárak állományát. Ezt csak megerősíti a könyvbeszerzésre fordított összeg is. Ebben az évben 30 ezer forintot fordítanak új könyvek beszerzésére, de jövőre ez az összeg már nem lesz elegendő ahhoz, hogy tovább fejlődjenek az építő-, fa- és téglaiipari üzemek letéti könyvtárai. Igaz, egyes üzemek az igazgatói alápól is gyarapítják könyvtárukat. Évente mintegy 9 ezer forintot rüg ez az összeg, amely a központi könyvtárát gyarapítja. Ilyenformán 40 ezer forint értékű könyv kerül a központi könyvtárba s jövőre ehhez az összeghez még néhány ezer forintot szeretnének kapni a művelődési otthon költségvetéséből.

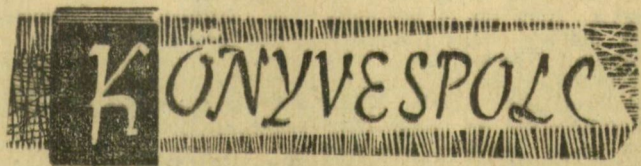
A kívánalmakkal lépést tartva

A művelődési otthon olvasótermét leginkább a nyugdíjas építőmunkások keresik fel vasárnap délutánonként. Átlapozzák, elolvasásuk a legújabb folyóiratokat, vagy elmesélik egymásnak legfrissebb könyvélményüket. Az ismeretterjesztő előadások alkalmával könyvajánló kiállításokat rendez a

könyvtár. Évi programjában viszont irodalmi rendezvények is szerepelnek, meghozza a mai szegedi irodalom témaköréből. A Szegedi Falemezgyárban például Szeged és a magyar irodalom címmel rendeznek majd irodalmi estét, az építők új munkásszállásán pedig reprezentatív jelleggel Szeged irodalmi élete a felszabadulás után címmel tartanak élményt nyújtó irodalmi ankétot, amelyre több szegedi író is meghívna.

Az építők könyvtára igényel tehát lépést tartani a legfrissebb kívánalmakkal is. Büszke a könyvtár például arra, hogy a Szegedi Bútorgyár egyik szocialista brigádjával közvetlen kapcsolatot tart fenn Dér Endre József Attila-díjas szegedi író. S ez a kapcsolat nemcsak azért gyümölcsöző, mert az író közvetlen jut hozzá a legfrissebb munkásművekhez, hanem azért is, hogy a könyvtár olvasóinak a közeli jövőben kész művel bizonyítsa be látogatásainak eredményét a Szegedi Bútorgyárban.

L. F.

VOLTAIRE: ZADIG

A szerző azt írta a cím alá: »Keleti történet«. Mégis, a könyv megjelenésekor mindenki azonnal megértette, hogy Voltaire ebben a művében saját korát vette célba. A bölcs Zadig türelemmel viseli el a csapások hosszú s mulatságos sorát, végül per-

BATSÁNYI JÁNOS ÖSSZES MŰVEI

A kritikai kiadás III. kötetében Batsányi prózai műveit adja közre az Akadémiai Kiadó. A felvilágosodás korának első jelentős magyar politikai költőjét, akit a Martinovics-pörben várfogságra ítélték, többé nem engedte hazatelepedni a Habsburg hatalom. 1809 őszén Bécsből Párizsba menekült, ahol hat év múlva újra letartóztatták. Mivel azonban nem sikerült főbenjáró bünt rabizonyítani Linzbe száműzték, s itt élt 1845-ben bekövetkezett haláláig. Az ál-

DICKENS: KIS DORRIT

Az adósok börtönének árnyéka ad különös tragikus hátteret annak a hatalmas szatírának, amelyet Dic-

szé mégis jóra fordult a helyzete. Csakhogy épp oly értelmetlenül, mint ahogyan a szenvedések követték egymást. Zadig győz, de nem a végzet segítségével, hanem mert sohasem tért le az igaz emberség útjáról. A művet Benedek Marcell fordította, s most jelent meg a Magyar Helikon kiadásában.

landó rendőri felügyelet csak azt tette lehetővé számára, hogy a hazai konzervatív irodalmi körökkel tartson kapcsolatot. Így jelent meg több vitairata, amelyben a nyelvújítás kérdéséhez szót hozza nagy műveltséggel. Élete végéig dolgozott igen jelentős elvi tanulmányain, amelyekben a magyar nemzeti kultúra alapvető kérdéseit fejtette ki. Ezek a munkák első ízben látnak napvilágot Keresztúry Desző és Tarnay Andor gondos szövegvizsgálata alapján.

kens regényében kora társadalmáról fest. A fizetéseketelenek gyűlésvész hada kicsinyben a kinti társadalom

pontos mását adja: nevetésszerű rangkülönbségeivel, koldus-konvenciáival. A börtönnön kívül is egy a lényeg: az embereknek »anyagi fe-dezet« szerinti felbecsülése, természetesen a megfelelő civilizált formák között. Kis Dorrit áldozatos, gyengéd

MIKSZÁTH KÁLMÁN LEVELEZÉSE

Az Akadémiai Kiadó Mikszáth Kálmán: Összes Művei kritikai kiadásának 24–25–26 köteteként látott napvilágot a nagy író levelezése. Mikszáth első diákkori levelétől 1910 május közepéig 45 évet ölel fel. Végigvezetnek ezek a levelek az ifjú évek korlátlan reményeinek és sötét kétségének útján. Erez-zük belőlük azt a »gigászi erőt«, amely elviszi Mikszáthot a vármegyei élet kitaposott útjáról, az agarászó, kártyázó, lumpoló barátok köré, illetve ismeretlen sorsok felé.

KEMENESY JENŐ: A FÖLDMŰVELÉS IRÁNYELVEI

Ujabb nagyszerű könyv a mezőgazdasági szakembereknek. Az Akadémiai Kiadó ezzel a munkával olyan vezérfonalat ad a kutatók és a mezőgazdászok kezébe, amely a problémákat nemcsak biológiai, hanem üzeme-gazdasági szemléletben is feltárja és elősegíti a földművelés korszerűsítését. A tizenegy fejezetben tárgyalt anyag két főreszre tagolódik: a természeti adottságokra és

alakja szinte nem is illik a regény nagyonias valóságos, verbó figurái közé. A Magyar Helikon által most igen szép köntösben közreadott regény arra mutat rá, hogy az igaz emberiségnek feltétlenül alul kell maradnia a kapitalista világban.

Felrajzolódik Mauks Ilona gyöngéd profilja, a törekény, de büszke lány alakja, akit az író bár nagyon szeret, csak úgy vesz maga mellé élettársul, ha elfogja őt bizonytalan életsorsával és merész álmjaival együtt. Az olvasó láthatja Mikszáth fel-emelkedését a Szegedi Naplónál. Láthatja küzdelmei hevében és az élet lejtőjén, amikor már oly mélységbe zuhan, hogy élettársa kezét is el kell engednie, mert nem ránthatja magával.

az azokat befolyásoló földművelési tevékenységre. Az érdeklődők ebből a tudományos műből választ kapnak a talajhasználat, a szerves trágyázás, a zöldtrágyázás, a műtrágyázás, a talajművelés, a vetésforgó stb. problémáira. A könyv foglalkozik továbbá a talajvédelemmel, a gyomirtással, s a hazánk különböző tájain követendő földművelési rendszerekkel.

Újabb higanygőzlámpákat helyeznek el

A szegedi I. kerületi tanács a harmadik negyedében a lakosság társadalmi munkájával jelentős meg-takarítást ért el. Ezért úgy határoztak, hogy a megtakarított összegből terv-en korszerűsítik a közvilá-

gítást. A tervek szerint több mint száz higanygőzlámpát helyeznek el a Gutenberg utcában, a Juhász Gyula utcában, a Szűcs utcában, a Maros utcában és az újszegedi Bérkert utcában.